

ТЭЙК ОФ-ТАЧ ДАУН

Унжиденче гыйнвар.

Сыйныф эше.

**Ике составлы жөмлөләр турында
гомуми төшенчә. Жыйнак һәм
жәенке жөмлөләр.**

- **1. Батыр яуда беленер.**
- **2. Тау башына салынгандыр безнең авыл**

- **1. Кич. Салкынайтып жибәрде.**
- **2. Тизрәк өйгә кайтырга кирәк.**

Иясе һәм хәбәре булган яки алар сүз сөрешеннән беленә торган жөмлә ике составлы жөмлә була.

Мәсәлән: - Ренат, син бүген китапханәгә барасыңмы?

- Барам.

Баш кисәкләрнең берсе генә булып,
икенчесе сүз сөрешеннән дә
беленмәсә, андый жөмлә бер составлы
була.

Мәсәлән: **Кояшлы иртә. Әлегә
салкынча.**

Баш кисәкләрнең икесе дә булган яки алар сүз сөрешеннән аңлашылса, мондый жөмлөләр ике составлы жөмлөләр дип аталалар.

Баш кисәкләренең берсе генә булып, алар сүз сөрешеннән дә аңлашылмаса, бер составлы жөмлөләр дип аталалар.

**Алар автобус тукталышына килеп
житте. Кәбир Иске Зәй ягына карап
алды .**

- Автобус әле чыкмаган да, күрәсең.**
- Күренми.**
- Ашыгасызмы, Гәүһәрия?**
- Юк, ашыкмыйм.**
- Әйдәгез, жәяү генә.**

Сүз сөрешеннән жиңел аңлашыла
торган һәм баш кисәкләренең берсе
генә яки икесе дә төшөп калган
жөмлөләр дә ике составлы жөмлө
була алалар.

Баш кисәкләрдән генә торган жөмлә
ЖЫЙНАК ЖӨМЛӘ дип атала. Мәсәлән:
Алсу укый. Кыз яза. Яз эңитте. Яңгыр ява.

Баш кисәкләрдән башка иярчен кисәкләре дә
булган жөмлә **ЖӘЕНКЕ ЖӨМЛӘ** дип
атала.

Мәсәлән: Алсу китап укый.

Жылы яңгыр ява. Ямьле яз эчитте.

ФИНК-РАЙТ РАУНД РОБИН

41нче күнегү. Тексттан ия белән хәбәрне парлап язып алыгыз. Нинди жөмлөләрдән торган текст барлыкка килде? Аны төп вариант белән чагыштырыгыз. Алар арасында нинди аерма бар?

Ял минуты

МИКС ПЭА-ШЭА

РЕЛЛИ РОБИН

ТИК – ТЭК – ТОУ

ТАЙМД РАУНД РОБИН

Тест

Ике составлы жөмлөлөр дип

- 1) иясе генә булган жөмлөлөр;
- 2) иясе дә хәбәре дә булган жөмлөлөр;
- 3) хәбәре генә булган жөмлөлөр атала.

Нәрсәгә нигезләнәп жөмләләрне жыйнак
һәм жәенке жөмлә төрләрәнә бүләләр?

- 1) баш һәм иярчен кисәкләргә;
- 2) иярчен кисәкләргә;
- 3) баш кисәкләргә.

Нинди жөмлө жыйнак жөмлө дип атала?

- 1) иярчен кисәкләрдән торган;
- 2) баш һәм иярчен кисәкләрдән торган;
- 3) баш кисәкләрдән торган.

Без укыйбыз инде.

Бу нинди жөмлә?

- 1) жәенке;
- 2) бер составлы;
- 3) жыйнак.

Сүз сөрешеннән жиңел аңлашыла торган һәм баш кисәкләрнең икесе дә төшөп калган жөмлөләр ике составлы жөмлө була алалармы?

1) юк;

2) әйе.

Өй эше

43нче күнегү. “Татар теле дәресендә”
темасына миниатюр сочинение язып
килергә. (Жыйнак һәм жәенке жөмлэләр
кулланып).

